

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksestä laeiksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain 3 ja 19 §:n, kaupparekisterilain 9 §:n sekä leimaverolain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 10 päivänä kesäkuuta 1986 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 73.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ministeri Christoffer Taxell, osastopäällikkö Leif Sevón, lainsäädäntöneuvos Gustav Bygglin ja lainsäädäntöneuvos Rauno Vanhanen oikeusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Ilkka Niemi kauppa- ja teollisuusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Bo-Göran Eriksson ulkomaisten investointien neuvottelukunnasta, osastopäällikkö Markus Fogelholm Suomen Pankista, johtaja Olof Hernberg Pankkien neuvottelukunnasta, ylijohdaja Jussi Linnamo pankkitarkastusvirastosta, apulaisjohtaja Kari Alho Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksesta, vs. varaesimies Jukka Pekkarinen Työväen taloudellisesta tutkimuslaitoksesta, oikeustieteen tohtori Virpi Tiili Keskuskauppakamarista, toimitusjohtaja Matti Mäenpää Helsingin arvopaperipörssistä, vt. professori Kirsti Rissanen, lainopillinen asiamies Antti Majjala Teollisuuden Keskusliitosta, tutkimussihteeri Peter Boldt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, varatuomari Tuomo Erola Kone Oy:stä ja toimittaja Esko Seppänen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annettua lakia siten, että valtioneuvosto voisi antaa osakeyhtiölle luvan lisätä ulkomaalaisille luovutettavissa olevien osakkeiden määrää nykyisestä ilman, että yhtiön olisi sovellettava laissa olevia omaisuuden hankintarajoituksia.

Ulkomaalaiset voivat nykyisin omistaa enintään viidesosan suomalaisen osakeyhtiön osakkeista ilman, että yhtiön oikeus hankkia kiinteistöjä tai osakkeita olisi rajoitettu. Ehdotuksen mukaan tätä rajaa voitaisiin yhtiökohtaisesti val-

tioneuvoston luvalla nostaa, kuitenkin enintään kahteen viidesosaan sen osakkeista. Säännöksiin ulkomaalaisten päätösvallasta yhtiössä ei ehdoteta vastaavanlaista muutosta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä sellaisenaan.

Hyväksyessään lakiehdotukset valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetut muutokset ovat osa laajempaa toimenpiteiden sarjaa, jonka kokonaisvaikutuksesta kansainvälisten pääomaliikkeiden herkkyyks Suomessa kasvaa. Konkreettista arviota tällaisen kehityksen eduista ja haitoista ei esityksen perusteluihin sisälly, mitä valiokunta pitää puutteena.

Valiokunta on edelleen kiinnittänyt huomiota esityksen perustelujen toteamukseen, jonka mukaan muutosehdotukset tulisivat vaikuttamaan pääasiassa Suomeen tehtäviin portfoliosijoituksiin. Tällaisiin sijoituksiin liittyy suoriin sijoituksiin verrattuna suurempi vaara, että ulkomaille myydyistä osakkeista luovutaan suurissa erissä kerrallaan. Suurten osakemäärien samanaikainen palautuminen Suomen osakemarkkinoille saattaa johtaa kurssien laskemiseen, mikä taas voi horjuttaa luottamusta suomalaisia yrityksiä kohtaan. Ehdotetut lainmuutokset voivat siten toimia myös omia tarkoituksiaan vastaan.

Mainituista syistä valiokunta pitää tärkeänä, että ulkomaisen osakeomistuksen kehitystä seurataan. Tämä edellyttää osakeomistuksen rekisteröinnin toteuttamista. Jos osoittautuu, ettei nyt hyväksyttävällä lainsäädännöllä saavuteta asetettuja tavoitteita, on lainsäädäntöä tarkistettava.

Edellä esitetyn perusteella toinen lakivaliokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Samalla valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomukset,

että hallitus kiireellisesti valmistelee ja antaa eduskunnalle ulkomaisen osakemistuksen rekisteröintiä koskevan ehdotuksen; ja

että hallitus seuraa talouselämän kan-

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1987

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Säilynoja, varapuheenjohtaja Zilliacus, jäsenet Alaranta, Dromberg, Ehrnrooth, A.-L. Jokinen, Lahtinen, Nou-

sainvälistymisen yhteiskunnallisia kokonaisvaikutuksia ja antaa siitä selonteon eduskunnalle sekä ryhtyy toimenpiteisiin nyt hyväksyttävän lainsäädännön tarkistamiseksi, jos seurannan perusteella osoittautuu, ettei lainsäädäntö toimi tavoitteidensa mukaisesti.

siainen, Paasilinna, Pietikäinen, Rajamäki, Ratu, Saari, Särkijärvi (osittain) ja Valtonen sekä varajäsenet Nordman (osittain) ja Viinanen.

Vastalause

Nykyisen hallituksen linjana on ollut isänmaan taloudellisen riippumattomuuden kaventaminen. Samaan suuntaan ovat tähdänneet myös Suomen Pankin toimet, joilla "vapautetaan" valuuttaliikettä.

Maamme on liitetty täysjäseneksi Euroopan vapaakauppaliittoon (EFTA). Samoin on liitetty läntisen Euroopan järjestöihin Eurekaan ja ESAan.

Ulkomaisten pankkien (Indo-Suez, Chase, City ja Samuel Montagu) on sallittu tulla Suomeen. Vakuutustoimintaa ollaan samoin avaamassa ulkomaisille yhtiölle, mistä on olemassa jo työryhmän esitys.

Teollisuudesta ulkomaalaisille on sallittu myydä Valmetin hissitehdas yhdysvaltalaiselle Otisille ja Strömberg ruotsalaiselle Asealle. Samaan aikaan kotimaiset yhtiöt ovat perustaneet tuotantolaitoksia ulkomaille tai hankkineet sieltä niitä

omistukseensa ilman, että siinä yhteydessä olisi kunnolla harkittu hankkeita muusta kuin yrityksen omasta näkökulmasta.

Nyt hallitus esittää ulkomaisen omistuksen laajentamista kotimaisissa yhtiöissä. Laajennus on omiaan sitomaan kotimaisia yhtiöitä niihin ulkomaisiin yhtiöihin, jotka ovat kotimaisten yhtiöiden merkittäviä omistajia, vaikka kyseessä ei olekaan enemmistöomistus. Tämä sitominen merkinnee esimerkiksi sitä, että muun muassa Yhdysvalloissa vallitseva vihamielisyys työntekijöiden ammatillista järjestäytymistä kohtaan voimistuu.

Kun emme voi hyväksyä hallituksen esityksen linjaa, johon valiokunnan enemmistö on yhtynyt, ehdotamme,

että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 1987

Vappu Säilynoja

Anna-Liisa Jokinen